

АУДИТ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Зінченко О. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту
Поліш С. В., студент
Київський національний університет технологій та дизайну

Трансформація економічних взаємовідносин суб'єктів господарювання потребують адекватного відображення результату діяльності, а саме формування правдивої інформації у звітності підприємства. Основні засоби є важливою матеріально-технічною базою підприємства, оскільки визначають обсяги виробництва і його виробничу потужність. Ефективне управління основними засобами покращує техніко-економічні показники роботи підприємств, забезпечуючи зростання обсягів випуску продукції та зниження її собівартості. Належно організована облікова система основних засобів на підприємстві сприяє ефективному їх використанню та задовольняє всі інформаційні потреби управління.

Основними нормативними актами для аудитора є П(С)БО 7 «Основні засоби», Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів №561, Податковий кодекс України та інші нормативно-правові документи.

Метою аудиту операцій з основними засобами є встановлення достовірності первинних даних їх руху, повноти, своєчасності відображення в зведених документах та облікових регістрах, правильності ведення їх обліку та відповідності обліковій політиці, достовірності відображення стану основних засобів у звітності, відповідності методики обліку та оподаткування чинному законодавству.

Основними завданнями аудиту основних засобів є: оцінка обліку у бухгалтерії та за МВО; контроль за збереженням; своєчасність і законність документування та відображення у первинних, зведених документах, регістрах бухгалтерського обліку; перевірка правильності розрахунку амортизації та належне відображення її суми; аудиторська перевірка дотримання податкового законодавства; аудит результатів переоцінки та індексації, а також віднесення їх сум на бухгалтерські рахунки; законність відображення в обліку витрат на ремонт; аналіз ефективності їх використання.

Джерелами інформації аудиту основних засобів є: баланс (ф. 1), звіт про фінансові результати (ф. 2), регістри (головна книга, журнал 4), первинні документи з обліку основних засобів: інвентарні картки, акти приймання-передачі, введення в експлуатацію, ліквідації, відомості індексації балансової вартості основних засобів.

Аудиту підлягають операції формування первісної вартості об'єктів основних засобів. Для встановлення правильності визначення підприємством первісної вартості основних засобів перевіряється рахунок 15 «Капітальні інвестиції», де формується вартість придбаних об'єктів. Повноту й своєчасність оприбуткування основних засобів можна визначити шляхом порівняння дати оприбуткування за рахунком 10 «Основні засоби» у журналі № 4 з датами,

зазначеними в первинних документах.

Законність відображення в обліку операцій внутрішнього переміщення основних засобів перевіряється на основі інвентарних описів і первинних документів. При цьому аудитор з'ясовує виробничу необхідність такого переміщення, додаткові невиробничі витрати пов'язані з переміщенням об'єкта, своєчасність відображення записів переміщення основних засобів в інвентарних картках, визначенні нових матеріально відповідальних осіб.

Аудитору варто документально перевірити операції списання основних засобів, правильність оформлення, законність і доцільність вибуття об'єктів і оформлення їх в обліку. Варто пам'ятати, що основні засоби можуть бути списані лише в тих випадках, коли відновити їх неможливо або економічно не доцільно, і вони не можуть бути реалізовані. Аудитор перевіряє правильність виявлення й списання доходів (витрат), дотримання вимог податкового законодавства й правильного нарахування податку на додану вартість по кожному факту вибуття основних засобів.

Важливе значення при проведенні аудиту основних засобів займають питання вибуття об'єктів внаслідок ліквідації. При цьому встановлюється правомірність списання ліквідованих основних засобів, повнота оприбуткування цінностей, які надійшли в наслідок їх ліквідації і правильність відображення в обліку даних операцій. При аудиторській перевірці аудитор встановлює наявність наказу керівника підприємства про створення постійно діючої комісії зі списання основних засобів. При перевірці операцій з обліку основних засобів аудитором звертається увага на такі питання: правильність розрахунку амортизаційних сум і віднесення їх на собівартість продукції; своєчасність і правильність списання недоамортизованої частини основних засобів на фінансові результати підприємства; правильність і своєчасність нарахування орендної плати і віднесення на собівартість продукції; правомірність списання витрат на проведення ремонту основних засобів; достовірність індексації вартості і віднесення сум на рахунки бухгалтерського обліку; правомірність реалізації основних засобів, а також їх оцінка при реалізації як підприємством, так і приватною особою.

Одним із засобів досягнення ефективності і раціональності експлуатації об'єктів основних засобів є впровадження внутрішнього аудиту на підприємствах, завданням якого є сприяння мінімізації ризику підприємств стосовно неефективного використання об'єктів основних засобів, розробки дієвого механізму щодо їх збереження, доцільності використання обраного методу нарахування амортизації, уникнення можливості нарахування штрафних санкцій за порушення податкового законодавства щодо обліку основних засобів.

Таким чином, враховуючи важливість такої ділянки як основні засоби, забезпечення належного порядку обліку, правдивого відображення у бухгалтерській документації, а, отже, і порядку аудиту слід суворо дотримуватися норм, які регламентовані нормативно-правовими актами, що забезпечить ефективне використання даного об'єкту обліку на підприємстві.